7/643

T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü

SAYI : B100THG0100009-
KONU : Yazılı Soru Önergesi Cevabı

24.06.03 12530

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: 02.06.2003 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/643-1948/7686 sayılı yazınız

İzmir Milletvekili Muharrem TOPRAK'ın Oktar BABUNA ile alakalı olarak bağış yoluyla alınan kanlara ilişkin yazılı soru önergesinin cevabı ilişikte yer almaktadır.

Bilgilerinizi arz ederim.

Prof. Dr. Recep AKDAĞ
BAKAN

EK: Önerge Cevabı

İzmir Milletvekili Sayın Muharrem TOPRAK'ın "Oktar BABUNA ile alakalı olarak bağış yoluyla alınan kanlar"a ilişkin yazılı soru önergesinin cevabıdır:

SORU 1: Geçtiğimiz yıllarda ülkemizde ömrünün son 6 ayını yaşadığını, kan kanseri olduğunu iddia ederek ülkemizde azımsanmayacak sayıda kan bağışında bulunulmuştu. Oktar Babuna olayının üzerinden 4 yıl geçmesine rağmen ilgili kişinin sağlık durumunun da bilinmesi gerekir. Türk insanına ait binlerce, on binlerce kan örneği ABD laboratuarlarının kayıtlarına girdi. Geri alınması için eski Sağlık Bakanı sayın Osman DURMUŞ epey mücadele etmiş ve geri alamamıştı. Ülkemizde birçok kişinin merak ettiği ve sonucunun bir türlü açıklığa kavuşturulmadığı da herkesçe bilinmektedir. Bu nedenle;

Bu olay bir kurgu olup, necip Türk insanının yardımsever duygularından yararlanarak alınan kanlarının ne amaçla ne kadarı nerelerde kullanıldı?

CEVAP 1: 1999 yılında lösemi hastası olan Dr. Oktar BABUNA için, Bakanlığımızın bilgisi dışında İstanbul Tıp Fakültesi Vakfı'nın desteği ile bir kampanya başlatılmıştır. Kampanya çerçevesinde toplanan kan örneklerinden 105 bin kan örneğinin Amerika Birleşik Devletleri'nde, 16 bin kan örneğinin Almanya'da bir laboratuvarda, 30 bin kan örneğinin ise İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesinde test işlemleri yapılmıştır.

Yurt dışında yapılan testlerin sonuçlarının ülkemize getirilmesi, kemik iliği doku bilgi bankası kurulmasında ülkemiz için faydalı olacağından, Bakanlığımız sonuçların ücretsiz olarak bildirilmesini sağlamak için çaba harcamış, ancak test sonuçlarının ülkemize iletilmesi için A.B.D'deki laboratuar yetkilileri 3.4 milyon dolar, Almanya'daki laboratuar ise 1 Milyon Mark ücret istemiştir. Bu nedenle test sonuçlarını almak mümkün olamamıştır.

Yurt dışına kan örnekleri gönderilirken, bu örneklerin sahiplerine ait yaş, cinsiyet gibi kişisel bilgi dosyaları gönderilmediği için, teorik olarak, genetik yapı ve doku gruplarına bakılması mümkün olmakla beraber, bunların tıbbi olarak kullanılmaları mümkün değildir.

SORU 2: Ülkemizde kan bağışında bulunan insanların ve kamuoyunun da bilgilendirilmesini düşünüyor musunuz?

CEVAP 2:

a) Amerikan Kan Bankaları Birliğinin Teknik Manuel'inde belirtildiği gibi, transfüzyon süresince hastanın tıbbi tanı ve tedavisini gerçekleştiren hekimin hastanın ihtiyacını belirlemesi ve hastaya uygulayacağı kan ve kan komponentinin cinsini, miktarını bildiren bir talep yazması ile başlar. Transfüzyon kararı veren hekim hastaya transfüzyon tedavisini anlatmanın yanı sıra,faydaları, taşıdığı riskler ve alternatif tedavileri de bildirmelidir.

Hastanın soru sormasına izin verilmelidir. Hastanın yazılı onamı alınmalı ve muhafaza edilmelidir. Farklı kuruluşlar hasta ile hekim arasındaki bu ilişkiyi belgeleme ve dökümante etmekle ilgili farklı zorunluluklar belirlemiştir. Benzer biçimde bu prosedürün transfüzyon tedavisi boyunca hangi sıklıkla tekrarlanması gerektiği de belirlenmiş olmalıdır. Özellikle kuruluşlarda hasta tarafından anlaşılacak biçimde dile getirilmiş tıbbi bilgiyi içeren formların hasta tarafından imzalanması uygulaması bulunmaktadır. Hasta onam veremeyecek durumda ise hasta yakını bu onamı verebilir.

b) Hasta örneklerinde yapılan bilimsel araştırma boyutunda ise, insan üzerindeki araştırmalarda bilimin ve toplumun çıkarı hiçbir zaman deneğin sağlığıyla ilgili kaygılara üstün gelmemelidir.

c) Toplumun kan bağışı hakkında bilgi düzeyinin arttırılması, okullarda bu konuda eğitimin yaygınlaştırılması iyi bir planlama ile bölgesel donör kazanım programları ile hizmetiçi eğitimlerin desteklenmesi çalışmaları devam etmektedir.

Dr. Oktar Babuna ile ilgili kampanya, Bilimsel Kurul görüşüne dayanılarak Bakanlığımız tarafından durdurulmuş ve kamuoyuna gerekli açıklamalar yapılmıştır. 18.06.1999 tarih ve 10066 sayılı Genelgemiz ile de Bilimsel komisyonun belirleyeceği ilkeler ve tavsiye kararları belirlenineye kadar bu tür çalışmalar yapmak isteyenlerin Sağlık Bakanlığı'ndan resmi izin alması gerektiği tüm illere duyurulmuştur.